

Borghild Røyseland

Født 1926 i Kvinesdal

Gift 1953 med Ole Røyseland

3 barn

Handelsskole, stenografkurs

Husmor, stortingsrepresentant

Hun er født og oppvokst i Kvinesdal der hun hadde en trygg barndom blant mange søsken på et lite gårdsbruk. Voksenlivet startet tidlig, først med handelsskole i Flekkefjord, så direkte til Sandnes i 1943. I Sandnes ble det arbeid, giftermål, bolig og barn. Men snart var hun kastet ut i politikken. Der har hun gått gradene i bystyre, formannskap, fylkespolitikk og Storting. Sandnes har gjennom årene hatt tre kvinner som faste representanter på Stortinget, og en i regjering. Borghild Røyseland er en av dem. Hun nyter sitt otium i Sandnes.

BARNEFØTTER

Kvinesdal var kjent for store barnekull og Amerika-utferd. Pappa, Ånen Jerstad, var 18 år første gangen han drog over. Da han og mamma giftet seg, hadde han vært der to ganger. Mamma hadde før giftermålet gått i skredderlære, og det fikk hun bruk for. Vi var hele tolv søsken; jeg var den åttende. Barndommen var preget av uvanlig godt samhold i søskenflokket. Gården lå nede på flaten med barnerike familier i nærheten, men til hverdags hadde vi nok med skolen, annen hver dag, og oss selv. Vi barna hadde plikter heime, og mor var ivrig med ute i leken med barna. Slå ball var populært, og mor var nøytral server som ga opp for begge lagene.

Da slapp hun å springe. Gården var ganske liten, bestefar delte den på tre sønner. Pappa dyrket opp ny jord, men det ble aldri mer enn 25 dekar innmark. Der var mye utmark, og han satset på skogplanting, men skogen ble ikke hogstmoden i hans tid. Mamma sydde alt, kjoler og dresser. Vår folkeskolelærer Ro var svært

Vegguret er et kjært minne fra barndoms-hjemmet i Kvinesdal

samfunnsengasjert og dyktig, og han kom til å bety mye for hele søskenflokket. Samtlige tolv søsken hadde i alle år en og samme lærer. Hele barneflokket hadde lett for å lære. Lærer Ro minnet stadig elevflokket om framtiden. «Snart er det deres tur til å bestemme, oppfør dere slik at bygda kan bli stolt av dere.»

Jeg var så glad i skolen at jeg gråt den siste dagen. Det var lite penger heime, men vi led ingen nød. Vi var mange søsken, det var ingen selvfølge at foreldrene hadde råd til å følge oss opp videre.

UNGDOM OG UTFERDSTRANG

Skoletilbudet i Kvinesdal var begrenset. Flekkefjord var byen vår. Der var det handelsskole. På den tiden var handelsskolen ganske ettertraktet. 16 år gammel forlot jeg hjemmet og dro på handelsskole, og så snart eksamen var unnagjort, reiste jeg videre til Sandnes. Der var ei søster alt etablert, og det følte trygt å ha kjentfolk i nærheten. Dette var i 1943, ei uke før jeg fylte 17 år. Søstera mi og mannen hadde en liten kolonialbutikk på Lura. Det ordnet seg slik at jeg fikk meg butikkjobb hos disse det første året, mens hun gikk ut i barselpermisjon. Året etter kom jeg over en avisannonse, søkte og fikk arbeid på Forbruken i Forsand. Det var fortsatt krig, og det var her jeg opplevde fredsdagene. Jeg ble værende i Forsand halvannet år, til en svoger som var butikksjef hos Idland, tok kontakt og tilbød meg jobb som ekspeditrise hos Jakob Idland.

Dette var en stor manufakturforretning. Arbeidsplassen likte jeg, Jacob Idland og fruen var begge aktive i driften. De var omtenksomme og glilde å arbeide

*Et lykkelig brudepar: Borghild og Ole Røyseland.
Fotografi: privat eie, fotograf ukjent*

for. Jeg kom i 1946, og etter to år ble jeg forfremmet til førstedame/avdelingsleder for ti ansatte. I den stillingen ble jeg til 1953. Det året giftet jeg meg, og jeg ble gravid. På den tiden var det vanlig å trekke seg tilbake fra arbeidslivet under svangerskap. Det ble naturlig å gå over til husmoryrket.

Folkeskolelærer Ro, som hadde en lærerbror i Sandnes, hadde tent politikeren i meg. Alt som ung var jeg politisk interessert, men da gjorde jeg som pappa og Bent Røiseland, og stemte Venstre.

SMÅBARNSMOR

Mannen min var fra Kvinesdal, han òg, men vi var oppvokst på hver vår side av elva, i hvert vårt dalføre og hadde ikke truffet på hverandre før vi møttes i Sandnes. Vi var utrolig heldige og fikk oss tomt og hus høgt oppe i Austråttbakken med en fantastisk utsikt.

Mens barna var små, var hjemmet og barna selvsagt det viktigste. Mannen var sjukepleier, ansatt på Dale i 30 år. I småbarnsperioden var han formann for Fredheim bedehus, og det ble naturlig for meg også å bruke mye tid på Fredheim. Jeg har alltid likt meg godt i Sandnes.

Jeg har omtrent alltid vært opptatt av misjonsarbeid, var styremedlem i Vestlandske Indremisjon i Sandnes i 1950-55, og senere da barna vokste til, styremedlem i Rogaland Indremisjonskrets 1969-71.

POLITIKER FOR KRISTELIG FOLKEPARTI

Jeg så utfordringen som lå i politikk og organisasjonsarbeid. Både mannen min og jeg fant feste i KrF. Han begynte først, i Høyland kommunestyre. Ved kommunevalget i 1971 ble jeg spurt om jeg var villig til å bli ført opp på KrF-listen. Da trakk han seg, for det var aldri aktuelt for oss at begge skulle delta i lokalpolitikk samtidig. Jeg fikk en plass trygt og godt et stykke nede på listen. Dagen etter valget fikk vi litt tilfeldig besøk av en tilreisende lokalpolitiker. Han fikk føle spenningen

*Borghild Røyseland var mangeårig politiker for Kristelig Folkeparti. I 1985 ble hun valgt inn i Stortinget. Bildet er fra 1986.
Fotografi: Byarkivet i Stavanger/Rogalands Avis*

i huset, mens stemmene var under opptelling, og kunne ikke dy seg. «Fru Røyselund, jeg er så gammeldags at jeg forstår ikke hva kvinnfolk har å gjøre i politikken.» «Det sier du, som har utearbeidende og selvstendig kone. Halve befolkningen er kvinnekjønn. Det er ting kona ser bedre enn mannen.» «Si meg, hva skulle nå det være?»

Det året gjorde KrF et svært godt valg, 12 representanter kom inn, tre flere enn sist. Jeg kom inn som eneste kvinne. Etter valget skulle vi konstituere oss, og tre skulle blant annet til formannskapet. To av kandidatene pekte seg ut. På tredjepllassen var det kanskje litt usikkerhet. Men så var det en i flokken, Leiv Borsheim, som tok ordet: «Når me nå har fått ei kvinne inn, foreslår eg at hu går rett i formannskapet.» Og slik ble det. Dermed havnet jeg direkte i formannskapet.

Medlemskapet i Sandnes bystyre og formannskap gikk over perioden 1971-79. Jeg var medlem av sosialstyret 1976-84, og formann 1980-84. Det var ikke bare enkelt å hoppe rett inn i formannskapet. En kunne føle seg som en liten spurv i tranedans. Men etter første bystyreinnelegget, fikk jeg fin omtale i Rogalands Avis.

Politikken ble bare mer og mer utfordrende for meg. Og jeg kom med i politikken på fylkesplan. Jeg ble med i Rogaland fylkesting fra 1979. Da trakk jeg meg delvis unna lokalpolitikken. Jeg var medlem av fylkets helse- og sosialstyre 1979-85, fylkesutvalget 1983-85, nærings- og sysselsettingsstyret 1983-85 og fylkesvaraordfører 1983-85.

Jeg ble første kvinne som var fylkesvaraordfører i Rogaland. Det var tid for Oljemesse i Stavanger. Man-

nen min og jeg tok oss en tur dit. Rett innenfor første dør stod nyvalgte fylkesordfører Vaage i prat med en røslig kar med ryggen mot oss. «Før du går videre, må du hilse på vår nye fylkesvaraordfører», utbrøt Vaage. Gjesten snudde seg resolutt mot mannen min, grep begge hendene hans og gratulerte han, før han stormet videre. Meg enste han ikke.

Politikk blant kvinner var ikke uvesentlig for meg. Jeg var formann for KrFs Kvinner i Sandnes 1965-69, formann KrFs Kvinner i Rogaland 1969-73, medlem i landsstyret i KrFs Kvinner 1971-84 og formann 1978-84.

I to perioder 1973-81 var jeg varamann til Stortinget. I den perioden har jeg møtt på alle storting mellom 1974-81 i kortere eller lengre tid. Det var Jacob Aano jeg vikarierte for. Han var engasjert bl.a. i Europarådet, og hadde ofte behov for vikar. Første gang jeg møtte på Stortinget, tok jeg kontakt med kontoret, det er vanlig praksis, og fikk beskjed om «at i morgen er det stortingsåpning med kongebesøk, du hører til den delegasjonen som tar imot Kongen». Litt senere utpå dagen, da vi alt var i gang med møtevirksomhet, kom betjenten jeg hadde snakket med, dro meg litt til sides: «Beklager, du er bare vararepresentant og skal ikke møte kongen. Det gjelder kun faste representanter». En annen gang ble det min tur til å hilse på kong Olav.

På denne tiden ble jeg valgt inn i KrFs sentralstyre og arbeidsutvalg for tidsrommet 1978-84. Var medlem i rådet i Norad 1981-83, men da forespørselen om styremedlem i A/S Vinmonopolet kom, måtte jeg tenke meg om. Jeg hadde en prat med mannen min om saken, og endte opp som styremedlem i A/S Vinmonopolet

1979-85, oppnevnt av Stortinget. Det innebar å se til at landets Vinmonopol forholdt seg til lover og regler som Stortinget hadde bestemt. Etter seks år sa jeg takk for meg. I etterkant har jeg forstått at min deltagelse på disse styremøtene ble verdsatt. Det var jo positivt, for da generalsekretæren i Kristelig folkeparti noen år tidligere lanserte navnet mitt i denne sammenhengen, så hadde dette også med kvinnekotering å gjøre. Hvis ikke vårt parti hadde en kvinne klar, så ville trolig kvinnen bli hentet inn fra et annet parti, og vi kunne miste styreplassen.

STORTINGSREPRESENTANT 1985-93

Nå var barna voksne, jeg hadde passert 59 år og flyttet inn i en av Stortingets leiligheter i Parkveien. Det ble to perioder, etter valgene i 1985 og i 1989. Den første perioden var jeg medlem av forbruker- og administrasjonskomiteen. Blant annet sorterte Kongens apanasje under dette. I statsbudsjettet var det et ønske om modernisering av kjøkkenet på Skaugum. Komiteen fant å måtte be om en befaring og ble mottatt av kronprinsparet på trappen, deretter omvisning. Kjøkkenet var som et gammelt institusjonskjøkken, utrolig tungvint, upraktisk og umoderne, uten plass til et lite spisebord engang. Etter omvisningen orienterte kronprinsparet om byggeplanene rundt et kaffebord i et siderom. Her var det selvbetjening med kaffe og kaker. Da vi hadde drukket opp kaffen, tok kronprinsessen kaffekannen og ville servere oss mer. Hun henvendte seg først til meg. Jeg takket nei, men så angret jeg, tenkte senere å kunne si at du var blitt servert kaffe av Dronningen.

Så da hun var ferdig med runden måtte jeg innrømme at jeg hadde ombestemt meg, det er ingen skam å snu. Jeg fikk kaffen servert og var fornøyd.

I perioden fra 1989/90 var jeg nestleder for sosialkomiteen. En av de sakene jeg virkelig konsentrerte meg om, var enketrygden og endringer i Samordningsloven. Etter mye, mye forarbeid fremmet jeg saken «Ber regjeringen komme tilbake med endringer i samordningsloven --». Komiteen min skulle behandle saken, og hele komiteen gikk inn for mitt forslag. Stavanger Aftenblad skrev «Enkepensjonen, full klaff for Borghild Røyseland.»

Styrevervene var ikke slutt. Jeg forlot Vinmonopolet og ble styremedlem i Kristenfolkets Edruskapsnemnd fra 1987. Jeg var varamann til Nordisk Råd 1985/86, og styremedlem i Folk og Forsvar 1989/90. Etter to stortingsperioder var jeg omtrent pensjonist, og jeg ønsket ikke gjenvalg. Jeg ønsket meg fritid til å dyrke heim og familie.

Jeg har fått reist mye i landet og besøkt mange lokallag. Stortingsrepresentanter reiser gratis i Norge, i politisk virksomhet. Dette har jeg bevisst benyttet for å styrke partiet, KrFs Kvinner og lokallag.

I Amerika bor to av søstrene mine, og det har i årenes løp blitt 14 turer til Amerika på meg. En høst på Stortinget var jeg i en delegasjon som møtte i FNs generalforsamling. Det var en stor opplevelse.

ALDERDOM

Tiden går. Jeg er blitt alene, og nå har jeg flyttet fra hus og hage og vidt utsyn på Austrått. Her en dag feiret jeg bursdagen, 84 år. Da sa jeg til oldebarnet: Tenk jeg blitt så

Ole og Borghild Røyselund, malt av E. Røyselund.

gammel. Men fireåringen svarte «Det gjør ingen ting, for når du kommer på den andre siden, blir du ung igjen.»

Jeg har funnet meg til rette i en lettstelt fin leilighet i Nygårdstunet, sentralt i Sandnes. Her er det godt med overnattingsplass for den nærmeste familien, det var viktig for meg.

Helsen er tålig bra, men for et par år siden kom jeg til sykehuset og ble minnet om at livet kan være skjørt. Jeg tar medisinerne, stiller meg selv, og er glad jeg er så frisk.

I en åtteårsperiode ledet jeg bibeltimer i Gandsfjord eldresenter. Nå tar jeg det roligere. En annen har overtatt ledelsen, og jeg er deltager. Bilen min er god å ha, til småturer. Sommerdager kan jeg dra til Kvinesdal og besøke slekt.

Det har vært nåde fra Gud hele veien. Vi var fattige folk, men alt det jeg har opplevd! Jeg har hatt et så interessant liv og har lært så mange interessante mennesker å kjenne. Det har vært et rikt og godt liv med mange gode kristne venner.